

delavskim krogom simpatičnem. — Seveda nam že značaj našega lista brani, da bi količkaj polemizovali z rečenim listom; to pa si vendar usojamo povedati brez bojazni, da nas tistih simpatij za bedni delavski stan, ki so se — o groza — baje pojavile v obeh povestih, prav nič ni sram. Pač pa smatramo privzemanje malomeščanskih in delavskih slojev v naše pripovedno slovstvo za bistveno razširitev našega duševnega obzorja; s tem se je pomnožilo preskopo število tistih domačih tipov, s katerimi so se zadovoljevali od Jurčiča počensí vsi naši pripovedniki vse do najnovejšega časa. Po pravici uvažujoč, da Slovenci nimamo skoro nič narodnega meščanstva, in da so po mestih celo najnižji stanovi kolikor toliko raznena-rodeli, se je omejil Jurčič — hoteč pokazati nam in drugim Slovanom pristni slovenski narod — skoro popolnoma na kmetiške značaje in samo kot romantični nakit si je privoščil po vzoru Scottovem v vsaki povesti po kakega originalnega berača, cigana itd. Za Jurčičem pa so krenili vsi najboljši pripovedniki, in tako so smeli na naše pripovedno prizorišče pač romantični postopači, zblaznele Mine in Rožmarinke, nikakor pa ne »purgarji«, še manj pa seveda delavci. Da smo sprejeli v »Zvon« povesti, v katerih nastopajo celo tvorniški helotje in — fi donc — cigararice, ki niti najhujšemu našemu literarnemu tobakarju Andrejčkovemu Jožetu še niso bile »salonfähig« — to je seveda predrznost, mi pa prijatelji — socialistov!

Šolskih letnih poročil nam doslej ni več došlo nego troje, in da odkrito govorimo, prav nič nam ni žal, da nam jih ni več, ker smo se iz naznanil po drugih časnikih uverili, da so tudi letos vsi srednješolski zavodi po slovenskih zemljah izdali nemška poročila: zopet zanesljivo, dasi silno žalostno merilo za naš nenapredek na polju šolske politike in prosvete, ki pa je podlaga vsemu narodnemu prospehu. — Torej še vedno edina mala gimnazija ljubljanska izdaje slovenska izvestja, in še dandanes se nam dobro zdi, da smo ravno mi s »Šolskimi bilancijami« takoj iz početka ožigosali, kakor se je spodobilo, krivični poskus, vtihotapiti in vsiliti slovenskim roditeljem in dijakom slovenske gimnazije — nemška poročila. Tu se zopet vidi, kako si moramo mi vsako mrvice pravice posebej priboriti; kajti po ravno navedeni precedenciji bi bil vsakdo pričakoval vsaj za celjsko nižjo gimnazijo slovensko izvestje. Najbolj kukavno ulogo igrajo pri tem gimnazije v Ljubljani, Kranju in Novem mestu, v mestih, ki so v jedru slovenskih zemelj, a izdajejo nemška poročila prav tako, kakor pruske gimnazije tam gori v Kielu ali pa Greifswaldu. Pri takih razmerah je menda razumevno, da nas prav nič ne mika, da bi opozarjali naše čitateljstvo na razprave, morda sicer zanimive, nahajajoče se v naših germanskih izvestjih.¹⁾ Sicer pa, ko bi tudi hoteli, ne bi mogli ustreči glede vseh izvestij; Kranjskega n. pr. navzlic vsej radovednosti in pazljivosti nismo mogli nikjer iztahniti; skriva se menda kakor Adam po grehu.

Naše vplivne krogeve pa si vnovič drznemo opozoriti na našo srednješolsko bedo, ki vsako leto najde najzgovornejše izrazilo baš v nemških

¹⁾ N. pr. na razpravo: »Zur Geschichte des Laibacher Gymnasiums, von Dr. Joh. Matthäus Klimesch« v »Jahresbericht« višje gimnazije ljubljanske, ki nadaljuje znanega ravnatelja Nečánska poročila z l. 1859, 1860. in 1861. ter razpravlja zgodovino ljubljanske gimnazije v letih 1792.—1808. Tu se je zopet pokazalo, kako znamo mirno čakati, da pride tujec ter nam napiše zgodovino domačih zavodov.

poročilih, in pa na vse tiste argumente, ki smo jih svoj čas zbrali v »Šolskih bilancijah«. Na tem mestu naj še enkrat to poudarimo, da po zakonu so namenjena šolska poročila občinstvu, ne pa višjim šolskim oblastim, katerim mora itak vsaki šolski ravnatelj vsako leto poslati posebno »glavno poročilo«.

Zgoraj omenjena šolska poročila, ki so nam bila doslej poslana, so ta-le:

Letno poročilo o zasebnih šolskih zavodih s pravico javnosti družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu za šolsko leto 1895—96. Založila »družba sv. Cirila in Metoda«. V Trstu. Tiskarna Dolenc. 1896. Str. 10.

Letno poročilo I. mestne petrazredne deške ljudske šole in obrtne pripravljalne šole v Ljubljani. Izdalo šolsko vodstvo na konci šolskega leta 1895/96. Založila I. mestna petrazredna deška ljudska šola v Ljubljani. Tisek R. Miličeve tiskarne. Str. 25.

Izvestje c. kr. državne nižje gimnazije v Ljubljani o šolskih letih 1894/95. in 1895/96. Na svetlo dal c. kr. ravnatelj Fran Wiesthaler. Vsebina: 1.) Konstantin Veliki kot kristijan. Spisal prof. Jos. Jenko. 2.) Šolska poročila. Sestavil ravnatelj. V Ljubljani 1896. Založila c. kr. državna nižja gimnazija. Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. Str. 87. — Verujemo, da je prof. Jenka razprava, ki je opremljena z natančnimi navedki porabljenih virov, silno korektna in učena; glede jezika pa bi ji lahko kaj prigovarjali.

Knjižnice za mladino snopič 17.—18. (izdan dne 30. junija t. l. Cena 50 kr.) ima ta-le obseg: Tatarji na Moravskem ali Bog ne zapusti svojih služabnikov. Češki spisal Jos. Ehrenberger. Poslovenil S. G. ml. (str. 112) in pa: Gozdne cvetke. Štiri povesti in tri krajše razprave. Spisal Tone iz Gošče (Anton Žager), nadučitelj na Gorici (str. 113.—158.). Povesti so: 1. Materin blagoslov. — 2. Varuj se slabih tovarišev. — 3. Rešilni zvonček. — 4. Prizanesljivi kum. — Razpravice pa: 5. Karkoli delaš, delaj tako, kakor bi te kdo gledal. — 6. Pomagaj si sam. — 7. Ne povej vsega, kar veš. — Vzpričo obilih poslov ob sklepu šolskega leta doslej nismo utegnili prečitati tega dvojnatega snopiča; torej več o njem prihodnjič!

Izvestij Muzejskega društva za Kranjsko letnika VI. sešitek drugi je prinesel — poleg druge zanimive vsebine — na str. 49.—61. III. nadaljevanje zanimive razprave dr. Fr. Kosa, na katero smo že zadnjič opozorili naše čitatelje, in ki je naslovljena: »Kdaj so Slovenci prišli v svojo sedanjo domovino?« — Dr. Kosa razprava je vzpričo svoje zanimivosti in temeljitosti vsekakor vredna, da se posebej ponatisne.

Je li vse prastarina? Zabeležil M. M. Хостникъ. Trst. Tiskom in nakladi Dolencve tiskarne. 1896. Ponatis iz »Edinosti«. Str. 16. — Ta prof. Hostnika članek je pisan v istem smislu, kakor g. Lamurskega proizvajanje o rabi pomožnika »bom« z dovršniki in o nekaterih drugih prepornih točkah slovenske slovnice. Kakor g. Lamurskij, tako se tudi prof. Hostnik zlasti obrača proti o. Škrabcu.